

TASVIRIY IFODANI O'QITISHGA INOVATSION YONDOSHUVLAR

Ochilova Fayoza

Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti,

O'zbek tili va adabiyoti fakulteti 311-guruh talabasi

Fayyozaochilova43@gmail.com

Tel: +998953677277

Annotatsiya: Ushbu maqolada tasviriy ifodani o'qitishda innovatsion pedagogik yondashuvlar va texnologiyalarning roli tahlil qilinadi. Maqola, o'quvchilarning ijodiy fikrlash, estetik tafakkur va tasviriy ko'nikmalarini rivojlantirish jarayonida innovatsion metodlar va texnologiyalarning o'rni hamda samaradorligini ko'rsatadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, masalan, virtual haqiqat va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari, shuningdek, kolaborativ va konstruktiv pedagogik yondashuvlar yordamida o'quvchilarga nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ijodiy ko'nikmalarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Tasviriy ifodani o'qitishda innovatsion yondashuvlarning ta'lim samaradorligiga ta'siri yoritiladi.

Kalit so'zlar: Tasviriy ifoda, innovatsion pedagogik metodlar, dizayn texnologiyalari, kolaborativ o'qitish, virtual haqiqat, konstruktivizm, interaktiv metodlar.

Abstract: This article analyzes the role of innovative pedagogical approaches and technologies in teaching visual expression. The article shows the role and effectiveness of innovative methods and technologies in the process of developing students' creative thinking, aesthetic perception and visual skills. Modern pedagogical technologies, such as virtual reality and augmented reality, as well as collaborative and constructive pedagogical approaches, play an important role in forming not only theoretical knowledge, but also practical creative skills in students. The impact of innovative approaches in teaching visual expression on educational effectiveness is highlighted.

Key words: Visual expression, innovative pedagogical methods, design technologies, collaborative learning, virtual reality, constructivism, interactive methods.

Zamonaviy ta'limda tasviriy ifodaning o'rni juda katta bo'lib, nafaqat san'at sohasidagi bilimlarni o'zlashtirishda, balki o'quvchilarning ijodiy va estetik qobiliyatlarini rivojlantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunning pedagogik tizimlarida tasviriy ifodani o'qitishning an'anaviy metodlariga parallel ravishda innovatsion yondashuvlar kiritilmoqda. O'quvchilarning ijodiy fikrlash, estetik qobiliyatlarni rivojlantirish, texnologiyalarni qo'llashda o'zlashtirish jarayonining zamonaviy metodlar yordamida olib borilishi hamda tasviriy ifodaning amaliy jihatlarini o'rganish bugungi pedagogikaning muhim tarkibiy qismlaridan biridir.¹

Ushbu maqolada, tasviriy ifodani o'qitishda innovatsion texnologiyalar va pedagogik metodlarning o'rni, o'quvchilarning tasviriy ko'nikmalarini rivojlantirishga qanday ta'sir qilishini aniqlash maqsad qilingan. Bunda, texnologik yangiliklar va yangi pedagogik metodlar yordamida ta'lim jarayonida o'quvchilarni nafaqat nazariy bilimlar bilan, balki amaliy ko'nikmalar bilan ham ta'minlashning ahamiyati yoritiladi.

Tasviriy ifodaning ta'limdagi o'rni bugungi kunda tobora kengayib bormoqda. Ta'lim jarayonida nafaqat san'at asarlarini yaratish, balki o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, estetik tafakkurlarini shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy ta'limda tasviriy ifodani o'rganish nafaqat amaliy san'atga oid bilimlarni o'zlashtirish, balki turli pedagogik yondashuvlar yordamida o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Innovatsion pedagogik metodlarning qo'llanilishi tasviriy ifodaning o'qitilishida samaradorlikni oshiradi. Zamonaviy texnologiyalar, masalan, grafik dizayn, 3D modellashtirish, video tahrirlash dasturlari va boshqa dizayn texnologiyalari, o'quvchilarga yangi shakldagi tasviriy ifodani yaratishda yordam beradi.²

Raqamli san'at va interaktiv vositalar yordamida tasviriy ifodani o'rganish, o'quvchilarga faqat badiiy va estetik ko'nikmalarni o'rganish emas, balki ular o'zlarining fikrlash tizimlarini yaratish va mustahkamlashga ham yordam beradi. Grafik dizayn

¹ Султанов Х.Э., Бердиев Д.А. Санъат дўстликни мустаҳкамловчи омил //“Барқарор ривожланишда узлуксиз таълим: муаммо ва ечимлар” халқаро илмий амалий анжуман илмий ишлар тўплами./ II том. Чирчиқ 2019. 443-444 б.

² Султанов Х.Э. Тасвирий санъат таълимида кластер ёндашуви таълим-тарбия тизимини такомиллаштириш омили /Илмий tadqiqotlar, innovatsiyalar, nazariy va amaliy strategiyalar tadqiqi № 4-sonli respublikasi ko'p tarmoqli, ilmiy konferensiya// 22-dekabr 2022-yil 236-242 б.

dasturlari, masalan, Adobe Photoshop va CorelDRAW kabi asboblarga tasviriy ifodaning yangi shakllarini yaratishda keng imkoniyatlar yaratadi.

Shu bilan birga, virtual haqiqat va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari yordamida o'quvchilar san'at asarlarini yaratishda nafaqat vizual, balki interaktiv tarzda qatnashadilar. Virtual haqiqat texnologiyasi orqali tasviriy ifodani o'rganish o'quvchilarga san'at asarlarini uch o'lchovli ko'rinishda ko'rish, ular bilan bevosita ishlash va yangi san'at shakllarini yaratish imkoniyatini beradi. Bu texnologiyalar tasviriy ifodaning o'quvchilarga interaktiv tarzda taqdim etilishida muhim rol o'ynaydi.

Innovatsion pedagogik yondashuvlar o'quvchilarni faqat badiiy ifodani o'rganishda emas, balki ijodiy faoliyatda ham jamoaviy yondashuvga undaydi. Kolaborativ metodlar orqali o'quvchilar bir-biri bilan tajriba almashishadi, guruh bo'lib ishlashadi va badiiy yechimlarni birgalikda ishlab chiqishadi. Bu esa ularning ijodiy va kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Jamoaviy ish metodlari nafaqat san'at asarlarini yaratishda, balki o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirishda ham muhimdir. O'qituvchilar kolaborativ yondashuvni qo'llash orqali o'quvchilarning nafaqat tasviriy ifodani o'rganishdagi qobiliyatlarini, balki ijodiy va jamoada ishlash ko'nikmalarini ham rivojlantirishlari mumkin.

Konstruktivizm pedagogik yondashuvi ham tasviriy ifodaning o'qitilishida katta ahamiyatga ega. Bu yondashuvga ko'ra, o'quvchilar o'z tajribalariga tayanib, yangi bilimlarni o'rganadilar. Konstruktivist metodika yordamida o'quvchilar, tasviriy ifodani yaratish jarayonida o'zlarining individual fikrlarini va tasavvurlarini shakllantiradilar. Bu pedagogik yondashuv o'quvchilarni faqat bilim olish bilan cheklanmay, balki o'z tasavvurlarini yaratishga undaydi.

O'qituvchining innovatsion texnologiyalarni qo'llashdagi roli juda katta. O'qituvchi, o'z pedagogik metodologiyasida zamonaviy texnologiyalar va metodlarni qo'llash orqali o'quvchilarga yangi yondashuvlar va pedagogik usullarni taqdim etadi. O'qituvchi ta'lim jarayonida o'quvchilarning innovatsion texnologiyalarni samarali qo'llashlariga imkon yaratishi, ularning ijodiy va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Tasviriy ifodani o'qitishda innovatsion pedagogik metodlar va texnologiyalar o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Zamonaviy texnologiyalar, interaktiv metodlar va kolaborativ ta'lim yondashuvlari tasviriy ifodani o'rganishda yangi imkoniyatlar yaratadi va o'quvchilarning ijodiy faolligini oshiradi. Innovatsion yondashuvlar yordamida o'quvchilar nafaqat yangi bilimlarni o'zlashtiradilar, balki o'zlarining ijodiy va tasviriy qobiliyatlarini ham rivojlantiradilar. O'qituvchining metodik tayyorgarligi, zamonaviy pedagogik metodlarni amaliyotga joriy etishdagi qobiliyati esa ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Bransford, J. D., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (2000). How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School. Washington, D.C.: National Academy Press.

Султанов Х.Э., Бердиев Д.А. Санъат дўстликни мустаҳкамловчи омил //“Барқарор ривожланишда узлуксиз таълим: муаммо ва ечимлар” халқаро илмий амалий анжуман илмий ишлар тўплами./ II том. Чирчиқ 2019. 443-444 б.

Султанов Х.Э. Тасвирий санъат таълимида кластер ёндашуви таълим-тарбия тизимини такомиллаштириш омили /Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar, nazariy va amaliy strategiyalar tadqiqi № 4-sonli respublikasi ko'p tarmoqli, ilmiy konferensiya// 22-dekabr 2022-yil 236-242 б.

Jonassen, D. H. (2000). Computers as Mindtools for Schools: Engaging Critical Thinking. New Jersey: Prentice Hall.

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon, 9(5), 1-6.